

הַלְבוּת יוֹם טוֹב סִימָן תַּקְבוּ

אָבֵל הַקּוֹבְרִים שְׂצָרִיכִים לְקַבְּרוֹ, * אִם אֵי אָפְשֶׁר (יג) (לט) מִתִּירִים לָהֶם בְּיוֹם־טוֹב שְׁנֵי (מ) לְרַכֵּב עַל־גַּבִּי בַּחֲמָה: ה' אִם נוֹדַע לְבָנֵי עִיר אַחַת שִׁישְׁיָאֵל מִת רְחוֹק מִשֵּׁם אֲרַפְעָה אוֹ חֲמִשָּׁה יָמִים (מא) וְלֹא נִתַּן לְקַבְּרוֹהָ, אֲרַפְע־עַל־פִּי שְׁלֹא יוֹכְלוּ לְהַגִּיעַ לוֹ עַד לְאַחַר הַמוֹעֵד, *מִתָּר (טו) לְצִאת לְדֶרֶךְ בְּיוֹם־טוֹב שְׁנֵי קָדִי (מב) לְמַהֵר קְבוּרָתוֹ: הַגָּה (מג) וּמִתָּר לְהִבִּיאַת מִת בְּיוֹם־טוֹב שְׁנֵי מִחוּץ לְתַחֲנוּם לְחוּץ הָעִיר לְקַבְּרוֹ בַּקְּבֻרוֹת יִשְׂרָאֵל אֲרַפְע־פִּי שְׂהִיָּה אָפְשֶׁר לְקַבְּרוֹ (טז) בְּמִקְוֵמוֹ (כ"י בְּשֵׁם הַשְּׂמֹרֶת רַב־ט"א): ט' (מד) *תִּינוּק שְׂמַת בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים, (מה) אִם גָּמְרוּ שְׂעִרוֹ וְצִפְרָנָיו, הוּא בְּחֻזְקַת בְּוִיָּקָמָא (מו) וְדִינוֹ כְּמַת (מ"ז) גְּדוּל אֲרַפְע־פִּי שְׂאִין אָנוּ יוֹדְעִים אִם כָּלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו, (מח) דְּרַב נְשִׁים יוֹלְדוֹת וְלִדְ-קָמָא: ל' [*] (מח) קְנִפְלִים, שְׁנַהֲגוּ לְהַסִּיר עֲרַלְתָּן בְּצִרּוֹר אָבָן אוֹ

פ' תשפ"ד
צ' טור בשם הרב רבי
יעקב בן טוב רבי
יעקב הלל וכו'
שפ"ש הבית יוסף
ק הגדה פסוקי
הפני א' הלכות
טלה

בְּאֵר הַיֵּטֵב

וְהָיָה דְאִסּוּר לִילֵף בְּסַפְיָנָה, כְּנַה"ג, מ"א: (ד) מִתִּירִים, וּמִיָּהוּ לֹא יִרְכָּבוּ בְּצִיר מִפְּנֵי הָא"י, כְּנַה"ג, מ"ג"א, וְעַן ט"ז: (ט"ו) לְצִאת. עֲמ"א שְׂהַעֲלָה דְאִם אֵינוֹ מְשַׁל בְּשָׂדֵה שְׂאִין לְחַשׁ שְׂיֵאֲבִלְהוּ הַפְּלָבִים אֲסִיר, ע"ש: (טז) בְּמִקְוֵמוֹ, וְרַש"ל פתב: בְּנֹקָא הֵיבָא דְלִבָּא קָבַר בְּפִקּוּס שְׁפִטְרָה, אָבֵל אִם יֵשׁ שֵׁם קָבַר אֲלֵא שְׂעִטָה צוּאָה שְׂיִוְלִיכּוּהוּ לְקַבְּרוֹ אֲבוּתוֹ, אִין זֶה כְּבוֹדוֹ לְחַלּל יוֹיֵט, וְאִם יֵשׁ חֲשִׁשׁ שְׂנִיסְרִית קוֹבְרִין אוֹתוֹ בְּמִקְוֵמוֹ וְלֹא שְׂמַעֲנָן לְנַפְתָּו, וְאִי לִבָּא חֲשִׁשׁ זֶה מוֹלִיכִין אוֹתוֹ וְקוֹבְרִין אוֹתוֹ אַחַר יוֹיֵט בְּפִקּוּס צִנְתָּו, ע"ש. וְעַן ט"ק ו': (י"ז) גְּדוּל, וְכִישׁ"ש פִּסְק דְאִין קוֹבְרִין אוֹתוֹ חוּץ שְׁלֹשִׁים, וְעַן מ"א:

מִשְׁנֵה בְּרוּרָה

הָיָה לִילֵף בְּרַגְלָיו וְלִישָׂאָר בְּלִי לְוִיָּה, גַּם־כֵּן אֲסוּר: (לט) מִתִּירִין לָהֶם, וּמִיָּהוּ, לֹא יִרְכָּבוּ (נ) בְּצִיר מִפְּנֵי הָאֲמוּת, שְׁלֹא יֵאֲמְרוּ עֲלֵיהֶן שְׂמַתְלִין יוֹם־טוֹב: (מ) לְרַכֵּב עַל־גַּבִּי בַּחֲמָה, וְהוּא הַדִּין דְּמִתְרִין הַקּוֹבְרִין לִילֵף בְּסַפְיָנָה: (מא) וְלֹא נִתַּן לְקַבְּרוֹהָ, וְהָיָה מִנַּח בֵּין הַעַפְרָיִם: (מב) לְמַהֵר קְבוּרָתוֹ, וְאֲרַפְע־גַּב דְּלֹא הָסִיר הַמַּחְבֵּר לְעִיל פְּסִיעֵי ד' לְעִשׂוֹת שׁוּם מְלֵאכָה בְּשָׂאִין בְּדַעְתּוֹ לְקַבְּרוֹ בּוֹר־בְּיוֹם, (נג) שְׂאִינֵי הָכָא דְהָיָה מְשַׁל כְּבָר כְּמָה יָמִים בֵּין הַעֲכוּרִים (נד) וְהוּא מִתְּמַצְנָה, וְצָרִיד לְמַהֵר קָל מַה דְּאָפְשֶׁר קָדִי שְׁלֹא יִתְגַּוֵּל, וְכַתֵּב הַמְגַּוֵּל־אֲבָרְהָם: וּמִיָּהוּ, אִם מִנַּח (נז) שְׂעִיָּה בְּכִית אִין לְהַקְלִי, וְעַן בְּבִאֵר הַלְכָה מַה שְׂפַתְכֵנוּ בְּזֶה: (מג) וּמִתָּר לְהִבִּיאַת וְכוּ' מִחוּץ לְתַחֲנוּם, כְּבָר כְּתֹב בֵּין הַמַּחְבֵּר פְּסִיעֵי ד', וְלֹא חֲזַר הַנְּטִי"א וַיִּתְּכּוּ אֲלֵא מִשׁוּם הַדּוּשׁוֹ, דְּאָפְלוֹ אִין הַמַּח בְּאֵן אֲלֵא שְׂנוֹדַע לָהֶם שְׂשֵׁ מִתְּמַחֵן לְתַחֲנוּם, (ט) מִתָּרִים לִילֵף לְחוּץ לְתַחֲנוּם לְהִבִּיאַת מִשֵּׁם לְעִירִים לְקַבְּרוֹ בְּאוֹתוֹ יוֹם בַּקְּבֻרוֹת יִשְׂרָאֵל: וְעַן בְּבִאֵר הַלְכָה שְׂאִין לְהַקְלִי בְּתֵּה אֲלֵא־אִם־כֵּן הַשְּׂתַתָּה שֵׁם: ט' (מד) תִּינוּק שְׂמַת וְכוּ'. פְּרוּשׁ, דְּנִפְלִים אִין קוֹבְרִין אוֹתָן בְּיוֹם־טוֹב וְאֲפִלוּ עַל־יְדֵי עֲמִינִין, (מז) שְׂהָרֵי הֵם כְּאָבָן וְאֲסִינִים אֲפִי בְּטִלְטוּל: (מה) אִם גָּמְרוּ שְׂעִרוֹ וְכוּ'. וְכָלֵא גְמָרוּ, אֲפִלוּ מִת (מח) בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים גּוּפָא, אֵינוֹ בְּחֻזְקַת בְּדִקְנָמָא וְדִינוֹ כְּנַפֵּל: (מו) וְדִינוֹ כְּמַת גְּדוּל, וְנִקְבֵר (נט) בְּיוֹם רֵאשׁוֹן עַל־יְדֵי עַפְרָיִם וְכִיּוֹם שְׁנֵי עַל־יְדֵי יִשְׂרָאֵל: (מז) דְּרַב נְשִׁים יוֹלְדוֹת וְלִדְ-קָמָא, וּמִיָּהוּ תִלְעִין בְּאִיזָה סָבֵה, וְיֵשׁ חוֹלְקִין בְּזֵה, (ס) דְּכִיּוֹן דְּמַת אֲתָרַע רַבָּא, דְּהָא רַב בְּנִי־קָמָא אֵינֵם מַחִים בְּתוֹף שְׁלֹשִׁים וּמִסְתַּטָּא נַפֵּל תְּנַה"ג, וְיֵשׁ לְהַתְמִיר (סא) לְקַבְּרוֹ עַל־יְדֵי עַפְרָיִם, וּמִיָּהוּ, עַל־יְדֵי עַפְרָיִם אָפְשֶׁר לְהַתְמִיר אֲפִלוּ (סב) בְּלֵא גְמָרוּ שְׂעִרוֹ וְכוּ', דְּעַל־כֵּל־פְּנִים הוּא סַפֵּק בְּוִיָּקָמָא: ל' (מח) נְפִלִים וְכוּ'. נִרְאָה דְלֵאָו בְּנִפְלִים וְנִדְאִים קָאָמְר, דְּהָא אֲהוּוּ אֲסוּר לְקַבְּרֵם בְּיוֹם־טוֹב, וְאִם־כֵּן בְּלֵאָו הֵכִי לֹא שְׂשָׁן לְמַהֲלָן, דְּהָא מְלִין אוֹתָן עַל קַבְּרוֹ, וְכִמּוֹ שְׂכַתְבַּת הַמַּחְבֵּר בְּיוֹהֲדַעַה פְּסִיטָן רַסְג סַעֲרֵי הַ,

שְׂעִיר הַשּׁוֹבֵה

כִּיּוֹם ב' שֶׁל ר"ה וְכִיּוֹם עֲלוֹי צַפֵּר הַקְּבֻרָה עִם כִּי לֹא הֵימִי מִקְבֻרַת הַפְּקָדִים, דְּלֹא נִרְעַ סְלִמְיָו לַה אָפָא, עֲכִיל: [י] גְּדוּל, וְכִיכ בְּכִי"ח הַתְּנִשׁוֹת סִימָן ח שְׂאִין קוֹבְרִין אוֹתוֹ בְּיוֹיֵט רֵאשׁוֹן וְיֵשׁ לְשִׁהוּת' עַד לְפִתְרָה, וְכַתְּמִי"צ בְּכַת בְּדִין קְבוּרַת נְפִלִים בְּרוּיֵט ב' ע"י יִשְׂרָאֵל: אִם לֹא גָמְרוּ סִימָנִים יֵשׁ לְהַתְמִיר, וְכִמְרֵי סִימָנִים אִין לְהַתְמִיר בַּקְּבֻרָה לְדִין שְׂכַל מְלֵאכָה וְאוֹרֵתָא עוֹשִׂין ע"י א"י, וְיֵל לְכִי מִיֵּשׁ הַמְגִי"א סִימָן שִׂיא מִשׁוּם קְבוּרַת מַת אִין לְעִשׂוֹת ע"י א"י וְכַתְּמִים לִבָּא קְבוּרַת מַת, וְיִמִּם נִרְאָה כְּמִיֵּשׁ שְׂאִם רֵוָּח לְקַבְּרוֹ ע"י יִשְׂרָאֵל שְׂפִיר דְּמִי קְדִינֵו, ע"ש: [*] נְפִלִים ס"ו, עַן בְּבִי"א שְׂהוֹכִי"ת שְׂחִיבִים לְקַבְּרוֹ נְפִלִים וְנִבְרַח עַל לֹא מְלִין, וְעַן דְּשִׁי"ת אֲרַבְּעָה טַבָּר אָבָן סִימָן כג

בְּאוּר הַלְכָה

* אִם אֵי אָפְשֶׁר וְכוּ', עַן בְּט"ו, דְּרוּצָה לִיפֵר שְׂשֵׁם לָהֶם טַרַח קַצַּת לִילֵף בְּרַגְלֵי וְשִׂרֵי, וְאִזוּל לְשִׁיטָה שְׂכַתְבַּת בַּחֲמָה שְׂעִיר דִּין הַמַּחְבֵּר מִמְּנַם אֲפִלוּ, עַן שֵׁם, אָבֵל לְכִי מַה שְׂפִרְשׁ הַמְּנַן־אֲבָרְהָם וְאֵלִיָּה רַבָּה דְּמִשׁוּם יוֹלְוֵת יוֹם־טוֹב הוּא, אִין לְהַתְמִיר בְּרִכְיָה אֲלֵא־אִם־כֵּן יֵשׁ טַרַח גְּדוּל לִילֵף בְּרַגְלָיו, וְכֵן כְּתֹב בְּהַפֵּר נִסְתֵּר שְׁלוֹם וְהַגְּבִי: * מִתָּר לְצִאת לְדֶרֶךְ וְכוּ', וְכַתְּמִי"ח 'מִתָּר לְהִבִּיאַת מַת' וְכוּ', עַן מְנַח אֲבָרְהָם צִפְרָתָן ח שְׂהִבִּיאַת דְּמַת הַרִיב"ש הַחוֹלֵק בְּתוֹ, וְכַתְּמִים דְּהָא אִין עוֹשִׂין אֲרוֹן אֲלֵא עִם הַמַּח בְּמַצְרָה, וְכַל־שְׂשָׁן כָּאֵן, שְׂהוּרָאָה יֵאֲמֵר שְׂהוּלָף לְצַפֵּר, וְהַשִּׁיג הַמְּנַן־אֲבָרְהָם עַל זֶה, דְּהָא מְבָאָר שֵׁם הַבְּדִבְרַת מְפָרְסֵם שְׂרִי (וּפְרַשׁ בְּפִתְחֵי הַשַּׁקֵּל, שְׂכִיּוֹן שְׂהִנֵּו לָהֶם מִפִּי מַגִּידִים אֲחֵרִים אִם־כֵּן וְכִי הַדְּבַר מְפָרְסֵם), וְגַם אִין לְחַשׁ שְׂמַעֲנֵו כְּזֵן יְהוּרִים בְּרַחֲוֵי, דְּבִיּוֹם־טוֹב אִין מְצִוּוִין עֲלֵי־רַב־רַבִּים הַדְּרִים, מִיָּהוּ, אִם אִין מְשַׁל עַל־פְּנֵי הַשְּׂדֵה אֲלֵא בְּכִית יֵשׁ לְהַתְמִיר, עַד כָּאֵן לְשׁוּנוֹ, וְהָיָה הַמְּנַן־אֲבָרְהָם קָצַר מֵאוֹר, וְגַם סוּתַר אֵת דְּבָרֵי עֲצִמוֹ, שְׂבִקְעִיר־קָטָן ז כְּתֹב דְּהַלְכָה חוּץ לְתַחֲנוּם דְּבָרֵי לְקַצִּיצַת אֲרָוִים דְּאִסּוּר אֲפִי בְּאֵדִים מְפָרְסֵם, עַם עַצֵּם הַשְּׂבָרָא שְׂכַל מְצִיבֵי־הַשַּׁקֵּל אֵינוֹ בְּרוּר, שְׂחִיר הַרִיב"ש הִבִּיא בְּחֻזְקָה ז' דְּיָנָא דְּאֵדִים מְפָרְסֵם, וְלֹא נִתַּח לְזֶה לִיפֵר דְּכָאֵן נְפִי מְרִי בְּאֵדִים מְפָרְסֵם, וְגַם הַמְּנַן־אֲבָרְהָם עֲצִמוֹ כְּתֹב בְּסַעֲרֵי־קָטָן ז דְּאִם בְּקַרְתָּה נְהַפְרַסְתָּ לֹא יָלוּם הוּא; וְאֲפִלוּ בְּיָא דְּכִוְנַת הַמְּנַן־אֲבָרְהָם הוּא כְּפִשְׁטוֹ, מִשׁוּם הַדִּין דְּמוֹעֲטִים אֲנַחְנוּ בְּכוֹנְתֵינוּ, דִּין שְׂלָמֵי בְּאֵדִים מְפָרְסֵם, וְכִמּוֹ שְׂחִיבֵו הַפּוֹאֲקִים, מְכַל מְקוּם קָשָׁא הַרֵאשׁוֹנָה מְקוּמָה עוֹשְׂרָה, דְּהָא קַצִּיצַת אֲרָוִים לֹא מְגִי מַח מְפָרְסֵם, וְכֵן הַרִיב"ש פִּנֵּן לְזֶה, וְכִמּוֹ שְׂמַבְאָר שֵׁם לְהוֹרָא וְכִמּוֹ שְׂהַעֲמִיק עַם הַמְּנַן־אֲבָרְהָם, דְּכַל־שְׂשָׁן כָּאֵן שְׂהוּרָאָה יֵאֲמֵר דְּהוּלָף לְצַפֵּר, וְהָיָה טַעֲמָא דְּקַצִּיצַת אֲרָוִים גַּם־כֵּן, וְכִמּוֹ שְׂכַתְבַּת הַמְּנַן־אֲבָרְהָם עוֹר דְּאִין לְחַשׁ שְׂפִיטָנֵו בְּהֵם יְהוּדִים דְּאִין מְצִוּוִין עוֹבְרֵי־דְרָכִים, גַּם כּוֹ קָשָׁה הַסַּעֲרֵי־קָטָן הַגִּיל, וְהָיָה אַחַרְכֵּךְ מְצִאֵי שְׂהַבְּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵינֵר בְּחַדוּשֵׁי הַקָּשָׁה גַּם־כֵּן הַסַּעֲרֵי זֶה עַל דְּבָרֵי הַמְּנַן־אֲבָרְהָם שְׂבִקְעִיר־קָטָן ז וְתַמְרִין, בִּינֵן דְּהַמַּח מְשַׁל בְּכִיּוֹן בְּשָׂדֵה הַקָּלוּ סְפִי; וְלִפְלֵא, שְׂהָרֵי סַעֲרֵי זֶה, הַמְּעִין בְּכִית יוֹסֵף וְרָאָה שְׂהוּא נִבְרַע מִדְּבָרֵי הַתְּשַׁבְּי"ץ שְׂהַשִּׁיג עַל מַה שְׂנַפְסַק בְּחֻזְקָה הַרִיב"ש לְהַתְמִיר בְּזֶה (עַן שֵׁם בְּהַלָּא א סִימָן כב), וְכַתְּמִי"ח הַרִיב"ש הִיָּה הַפְּשִׁעוֹה, שְׂחִמַּת סְגוּרָהוּ עַפְרָיִם בְּמַעֲרָה עִם מְלַבְּוִשֵׁי, וְכִמּוֹ שְׂהַעֲמִיקוּ בְּכִית יוֹסֵף, וְאֲפִלוּ הֵכִי סַפֵּק הַשְּׂלַחְדַּעְרָף לְהַקְלִי, אִבָּן בְּאֲשֶׁר עֲזָמִי בְּנִקְסַת הַגְּדוּלָה בְּכַל הַמְּקוּמוֹת וְדְרִיב"ש וְכַתְּשַׁבְּי"ץ (שְׂגַם בְּנִקְסַת הַגְּדוּלָה לֹא הַעֲמִיק תְּכֵן הַשּׁוֹבֵהוּ) יֵאֲמִיר כִּי דְיָנָא דְּסַעֲרֵי־קָטָן ז דְּהַלְכָה חוּץ לְתַחֲנוּם דְּמִי לְקַצִּיצַת אֲרָוִים הוּא נִבְרַע מְחֻשְׁבַת רִיב"ש סִימָן קטו, עַן שֵׁם, וְדְבָרֵי הַסַּעֲרֵי־קָטָן ז הוּא מְסַבְּבַת הַשְּׂבִי"ץ הַחוֹלֵק בְּעַבְדָּא דְּרִיב"ש, וְאֲפִי שְׂהַמְּנַן־אֲבָרְהָם לֹא רָאָה הַתְּשׁוּבָה, פִּנֵּן לַה בְּמַקְצֵת, וְנִגְמִיק מִשֵּׁם חֲכֵן הַדְּרִיב"ש (א) שְׂאֵנוּ מַעֲטִים בְּמִקְוֵמוֹתֵינוּ וְדִינֵנוּ בְּמַחְסֵר, כִּמּוֹ שְׂחִיבֵו הַתּוֹסְפוֹת. (ב) דְּלֹא אֲסִרוּ בְּפִתְרֵסָא אֲלֵא הִיבִי דְּאָפְשֶׁר בְּצַעֲא, או

שְׂעִיר הַצִּיּוֹן

(נ) אֲחֵרִוּיִם: (נב) אֲחֵרִוּיִם: (נג) לְשׁוֹן הַמִּשְׁבָּרִי: (נד) בְּבִאֵר הַלְכָה בְּאֲרָוֵי דְּאֲפִלוּ מִנַּח בְּכִית, אִם הוּא פַתַּח יַד עַפְרָיִם הוּא כְּמִשְׁלַל בְּשָׂדֵה, וְאֲרַפְע־פִּי כֵן אִין לְהַקְלִי בְּזֶה רַק לִילֵף בְּרַגְלָיו וְלֹא לְרַכֵּב: (נו) וְאֲפִי שְׂבִשְׂעָה שְׂהוֹלְכִים לְשֵׁם לֹא מְנַכֵּר שְׂהוֹלְכִים לְדְבַר־מַצְנָה לִיח לָן פֶּה, וְכֵן הוּא בְּמִקְוֵו הַדְּרִים בְּחֻשְׁבַת הַתְּשַׁבְּי"א, וְכֵן מְנַקֵּד הַשְּׁלוֹן בְּרִימִי"א שְׂכַתְבַּת 'לְהִבִּיאַת' וְלֹא פַתַּח 'לְהוֹלִיף', דְּמִשְׂבַּע שְׂהוֹלְכִים לְהִבִּיאַת מִשֵּׁם לְכָאֵן, וְכֵן פִּרְשׁ בְּנִקְסַת הַגְּדוּלָה דְּבָרֵי הַתְּשַׁבְּי"א, עַן שֵׁם, וְכַתְּמִי"ח מִנַּח דְּכְרִיבּוּתָא הוּא, שְׂאֲפִלוּ יֵשׁ מְקוּם לְקַבְּרוֹ רַק לֹא בְּכִית הַתְּקַבְּרוֹת, גַּם־כֵּן מִסַּר לְהוֹלִיכֵו לְבִית־הַתְּקַבְּרוֹת חוּץ לְתַחֲנוּם, וְאִין מוֹכֵן, שְׂהָרֵי גַם בְּחֻזְבַר סַעֲרֵי ד' כְּתוּב 'שְׂאִין בְּעִיר מְקוּם קְבוּרָתוֹ: (נז) רִמִּי"א בְּיוֹהֲדַעַה סִימָן רַסְג סַעֲרֵי ה: (נח) אֲחֵרִוּיִם: (נט) אֲחֵרִוּיִם, דְּלֹא בְּרִשְׁלִי: (ס) מְנַן־אֲבָרְהָם בְּשֵׁם רִשְׁלִי, וְכֵן הוּא דְּמַח דְּכִי"ז סִימָן תְּחִיב טֵלַק א וּמְנַסֵּם צְנִרְתָּה סִימָן טו, וְכֵן תְּבִיא בְּנִקְסַת הַגְּדוּלָה בְּשֵׁם מְקַנְ"שׁ הַלּוּי: (סא) דְּכִי"ז וּמְנַסֵּם צְנִרְתָּה וְאֵלִיָּה רַבָּה, וְגַם בְּיוֹם רֵאשׁוֹן מְרֵר עַל־יְדֵי עַפְרָיִם: (סב) אֵלִיָּה רַבָּה:

הַלְבוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תְּקוּוֹ

ביאורים ומוספים

ומשנ"ב ס"ק מטו

ומסירין צו גם עקלתו⁴⁵.

[שעה"צ ס"ק סדו]

ויקיימוהו לתקנת הפתחים⁴⁸.

48) ונפקא מינה בין שני הטעמים כתב בשו"ת נודע ביהודה (ארי"ח מהדו"ק סי' טז), שלפי הטעם שמסירים את הערלה כדי שיקימוהו בתחיית המתים, מותר למולו ביום טוב, אך לפי הטעם שמסירים אותה משום תקנת הפושעים, מפני שהקבי"ה לוקח את ערלת הנפל ונותנה על פושעי ישראל [כמבואר במדרש], אין המילה כבוד למת זה, ואסור לעשותה ביום טוב. אכן הקשה בשו"ת חתם סופר (ארי"ח סי' קמה ד"ה עוד נ"ל) שמימי יש להסיר את הערלה משום כבוד המתים הפושעים, כדי להצילם מדין גידנם, ותיירץ, שלא הותרה הסרת הערלה אלא למי שנדחת מצות יום טוב מפני קבורתו. ועוד תירץ, ששייך בזה הכלל שאין אומרים לאדם חטא כדי שיזכה חברך.

[שעה"צ ס"ק סזו]

ויבאקט היא קסתך קשך קצקא⁴⁹.

49) וכן לגבי תינוק חי שספק אם נולד בחדש השביעי לעיבורו או בחדש השמיני, כתב במשנ"ב לעיל (סי' שלא ס"ק יא) שלדעת הרמ"א (יזיד סי' רסו סי"א) מלים אותו בשבת, מפני שאף אם נפל הוא ואינו ראוי למילה, אין איסור למולו, מפני שהוא כמחתך בשר בעלמא. וכתב שם, שיש פוסקים שחלקו על הרמ"א, ועל כן להלכה ינהג כל מקום כפי מנהגו, וראה מה שכתבנו שם.

ומשנ"ב ס"ק נ

דאין זה מפרכי המת⁵⁰.

50) וכן ארץ ישראל הנמצא בחוץ לארץ ביום טוב שני, דעת הגרי"ש אלישיב (יום טוב שני סוללתו פי"ג הע' טו) שלא יקרע את במדו, מפני שחייב להתנהג בבני המקום, ודעת הגר"ש א"ערכך (שם הע' יג) שצריך הוא לקרוע בצינעא בתוך ביתו.

45) והסרת הערלה, כתב החכמת אדם (כלל קמט סי"א) שתייעשה על ידי ישראל, אף שהקבורה נעשית על ידי נכרי, וכן כתב הערוך השלחן (סי"ט) גם לגבי נפל, שאין למולו על ידי נכרי מפני שגנאי הוא לו. מאידך, בשו"ת חתם סופר (ארי"ח סי' קמד) כתב, שבספק נפל נכרי מסיר את ערלתו.

וביום טוב שני של ראש השנה, כתב המוטה אפרים (סי' תקצו סי"ג) שאסור להסיר את ערלתו [ששני ימי ראש השנה נחשבים כיום אחד ארוך, ולכן אינו כשאר יום טוב שני].

ומשנ"ב שם

ולד"הו קבורת נפלים נמי מצוה⁴⁶.

46) וכתב ההו"א (ארי"ח סי' קלג ס"ק ב) שנראה שהעיקר כרעה זו, שקבורת נפלים מצוה היא, ומטעם זה כתב שאסור לפנות נפל מקברו, וכן לפתוח את קברו, מפני שאף הפתיחה בלא ההוצאה נחשבת כביטול קבורתו, שהרי מטרת הקבורה היא לכסותו [וראה פתחי תשובה יזיד סי' שסג ס"ק ג ו-ד]. והוסיף, שלפי זה היה נראה שאם קברו נפל בלא לחתוך את ערלתו, אין לפתוח שוב את הקבר עבור זה, אלא שכתב שהאחרונים לא כתבו כן.

ונפל בן שלשה חדשים מתהילת עיבורו, כתב בשו"ת מהרש"ם (ח"ד סי' קמו) שכולם מודים שאין מצוה לקבורו.

ומשנ"ב שם

וענין פתקמת"אדם קלל קע סעיף ו'⁵¹.

47) שם כתב, שבאופן שמצטערים בני הבית מחמת ריח הנפל, אם מה בתוך שלושים יום ללידתו, מותרים הם לקבורו ביום טוב שני על ידי נכרי, ובמקום צורך גדול מותר הדבר אף ביום טוב ראשון.

הלכות יום טוב סימן תקכו

תקכו דיני ערוב תבשילין, ובו כ"ד סעיפים:

א (א) *יום-טוב שחל להיות בערב-שבת, לא יבשל בתחלה לצורך שבת יבקררה בפני עצמה, אבל מבשל הוא (ב) כמה קדרות ליום-טוב, ואם הותר הותר לשבת; (ג) *ועל-ידי ערוב, מבשל בתחלה לשבת. (פרוש ענין הערוב הוא, שיבשל ויאשה מיום-טוב לשבת עם מה שישל ואפה כבר מערב יום-טוב לשבת, ונמצא שלא התחיל מלאכה ביום-טוב אלא אחר אוקה). הגה ומתיר להניח ערוב זה (ד) אפלו

א שבת פניח ט"ו
ב מלשמות המשותף,
היינו שבת

באר הגולה

ואין באן כבוד הכרות לא של חיים ולא של מתים, ואסור אף ביום-טוב שני ואפלו על-ידי צמטין שחבר הוא פגולה, ולא עדיף מן בן שמונה חיי, ומסס: המיהו כי אשפה, אי נמי שמא אשפה, טלשלין לה מדין גרף של רע, ואינו יודע אם התרה כבודו והדבר רופף בקיד, אלא שבהחברו העתקהו להמר, עד כאן לשונו; ולכאורה כנחה, דבין הכלאו קבי מטלטל, ספר אס' בן לקרו, ועדיף עין. וענין לציל סימן שי"א⁵⁸ ובחכמת אדם קלל קע סעיף י"א⁵⁹: * ועל-ידי ערוב וכו'. ענין משנה ברורה מה שכתבנו דהאסור רק מדברי סופרים משום סכרא והואיל נאלו מקלעי ארזים ולכן מנהי הערוב, בן פת המגן אבתהם בשם הר"ן, והוא פדעת נזה כגמרא פסחים דף מז, וכן הוא במלחמות כביצה ובמגן אבתהם סכב בשם המאור, ובהמור"ש מה עיר עליו הכאמת המאור סכב בן רק לדעת הר"ף אבל הפלחנות סוכר בן. וכן הוא דעת התוספות בערובין ל"ח בתרוץ קמא, הפסעם נה ספר לאפות ולבשל ולא חלשין להכנה דאסור מן דאורוקטא⁶⁰, ובקלום דלא שפך סכרא דהואיל' כגון סמון לחשקה, כחבו התוספות בפסחים דף מז דאסור מדאורוקטא, והעתיק דבריהם גם כהדושי הרשב"א בכיזה, וכן הביא המגן אבתהם בשם מרדכי דסמון לחשקה אסור דלא שפך הואיל' ולא פתני ערוב, וכן הוא בהגהות מיומי ובס"ג, שדעת כל רבותי הערפמים דמלאכות שבת אין נעשין ביום-טוב ורק משעם הואיל' שרי, וממלא שפעין דהיא דלא שפך הואיל' אסור מדאורוקטא. והאלה הפוסקים, אסור מלאכה והנה אוקה, דבכל מלאכה שפך הקנה, וכן מבאר להקרא במלחמות. אכן דעת הרשב"א בערובין ל"ח נוסח שכתבו התוספות בריש ביצה בספקא, הוא רק שיטת הרשב"א, וכן בס"ג העתיק זה רק פדעת יחיד דאסור הכנה לא שפך רק בדבר חדש ולא במלאכה אפיה ובשול הוא תקון בעלמא, ולכן פתני הערוב, דאין שפך באלה אסור תכנה וואם נישא משום מלאכה, נראה דדעתו פדעת רב חסדא דמלאכה שבת נעשין ביום-טוב, וכן נראה גם דעת המטות, ענין שם, וכן פתב המאירי לחלק בין תכנה למלאכה, אכן דעתו דאסור מלאכה הור רק מחמת הואיל', פדעת התוספות ופ"ט דתק"ן ה"ל, ולדעתם סמוך לחשקה אסור, וכן פתבו האחרונים: המגן אבתהם חסד' משה והגר"ז, וכתבו דמשום זה נהגין להקדים להפלה ערובת ביום טוב שחל בערב-שבת, וכן נראה מאלה דבה בשם לבוש. אמנם נמצא גם דעת דאשונים המקלץ בזה, הנה נכתבו אפרים והמאור שפסקו כרב חסדא לגמרי ומלאכה שבת נעשין ביום-טוב מדאורוקטא, ולדידהו אין חלוק בין מבעוד יום בין פטור לחשקה, וכן סופרים, אף דפסק כרבה דתעושה מלאכה מיום-טוב לחל אינו לוקה משום הואיל', מפל פסוק לענין שבת פסם כפדעת רב חסדא המדאורוקטא מלאכה שבת נעשין ביום-טוב, ורק מדברי סופרים (אסור) כדי שלא יקלו גם מיום-טוב לחל ונמשע דסבירא לה דאף מיום-טוב לחל אף דאשונים מקלם מיום אסורא דאורוקטא אביא⁶¹, וכן משעם בלשוננו עוד בהלכה ט פסק א ובהלכה יג שם, ענין שם, ודבר האריך בזה בחמ"ד משה. וכן הבינו בדעתו התנהות והפ"ט, וכן הוא גם דעת הפת"י וספר פדעת הרמב"ם, וכן הוא פשוטית דבריו וכוו שכתב החמ"ד משה, וחולק על המגן אבתהם שהסיע דברי הרמב"ם לדעת אחרת, וכן פסקו ביהמאיר האריך ומסיק דהרמב"ם קאי בשיטת רב חסדא, דצרכי שבת נעשין ביום-טוב מדאורוקטא, דלא פמהרש"ל המגן אבתהם, וטעמו, משום דפשוטית דברי רב אשי מורין כן, דקאמר כדי שיאקרו מיום-טוב לשבת אסור קל' חמ"ד לחל, אלקא דמדאורוקטא שרי לשבת וכדעת רב חסדא ולא משום הואיל'. וקעין זה איסא בירושלמי פ"ק יום-טוב וזה לשונו: איקא חמי (בוא דקאה), דבר-התנה הוא אסור וערובי תבשילין סתורין; אמר רבי אבהו: בדיו שנתא אופין וקבשילין מיום-

משנה ברורה

לקב"ר בשעה שאומרים פיוטים, ונמינו עשרה בני-אדם על-כ"ל פנים לקבורתו, ואם הוא אדם חשוב שחייבים כלם ללוותו, ויצאיהו לצאת התפלה וילווהו עד בית-הקברות ויניחיהו שם, (עג) וילכו לאכל ואתרו-פך (קברוהו)⁶². (עד) ומכל מקום אם הפל מדין, דהניגו העבר והספדריכו, ואפשר לקב"ר קדם אכילה בענין שלא נענו על-ידינה משמחת יום-טוב, עדיף טפי לקב"ר קדם אכילה, דמדרש סמכו על קרא ד"לא תאכלו על הדם", שאסור לאכל סעודה קבוע קדם שנקבר המת⁶³:

א (א) יום-טוב שחל להיות בערב-שבת, ואין נפקא-מנה בין יום-טוב ראשון (ב) בין יום-טוב שני של גלויה, דאם חל יום-טוב שני בערב-שבת גם-כן אסור לבשל לשבת, אם לא על-ידי ערוב שיערב מערב יום-טוב הראשון⁶⁴; (ב) כמה קדרות ליום-טוב, ואם הותר הותר לשבת. (ג) קדרה שלמה בלה, בין שמתחלה חשב שיצטרף ליום-טוב, ובלבד שלא יערים בנה, וכמבאר בסעיף כד, עין שם. וענין בפעיה כג וביסמין חגג: (ג) ועל-ידי ערוב, מבשל בתחלה. קתבו (ג) הפוסקים, דהתיר הערוב הוא אף למאן דאמר דמלאכות שבת אין נעשין ביום-טוב מדאורוקטא⁶⁵, מפל מקום מהני הערוב, דמפל מקום אין כאן אלא אסור מדברי סופרים, דמדאורוקטא אמרינן: הואיל נאלו מקלעי ארזים ונתיי לה ליום-טוב נופא, אם כן אין עושה אסור בנה, וכן מדברין אסור, ובשביל שבת שהוא שעת דתקם התיירו על-ידי ערוב⁶⁶, שנתשב בנה כאלו כבר התחיל להניח מערב-יום-טוב לשבת ורק שנומר ביום-טוב, ובתלמא ביה⁶⁷. וכתבו (ד) האחרונים, דביום-טוב שחל להיות בערב-שבת תהר להקדים הכנת מאכליו לשבת בכדי שיאמר מלאכתו בעוד יום גדול⁶⁸, דקמוף לחשקה בזמן דלא שפך שיצטרף לו ביום-טוב נופא, הלא יש כאן לתא דמלאכה דאורוקטא וכן (ה) יש לנהר בהמאכלים שמשמין לשבת, שישמין בזמן שאפשר שיתבשליו שלישי בשול מבעוד יום⁶⁹, וכתבו דמשעם זה (ו) נהגו להקדים תפלת ערבית בליל שבת⁷⁰ שחל סמוך ליום-טוב, כדי שלא יתאחר מלאכה בשולו ביום-טוב עד סמוך לחשקה. וענין באור הלכה, דבשעת דתקם יש להקל ביום-טוב שני שחל בערב-שבת, אם נתאחר בשולו לשבת עד סמוך לשבת, ואף ביום-טוב ראשון אפשר דיש להקל בשעת דתקם, ולכתחלה בודאי צריך לנהר בנה ובפטר ביום-טוב ראשון שהוא דאורוקטא: (ד) אפלו ספק חשקה⁷¹. וכן ספק חשקה נתבאר בסימן רסא, ומבאר שם, דכשנראין שלשה כוכבים בינונים הוא ונדאי לילה. (ו) וכתבו האחרונים, דאם קבל עליו יום-טוב באמירת 'בכדי שוב אין יכול לערב, דהקבלת יום-טוב נקשב חזקן ביום-טוב נדאי; (ז) ודוקא בקבלת 'בכדי שהוא קבלת צבור, ואף אם הוא לא אמר 'בכדי', נהר אחר הצפיר, כמבאר בסימן רסג סעיף יב, אבל קבלת עצמו אף שקבל בפירוש, (ט) אפשר דלא מנהי לענין זה ויכול

שער הציון

(עג) דש"פ דתקם יש לומר, בין שהתחילו בהוצאתו אין עוקרים בנה על דברי המורש ד"לא תאכלו על הדם", כמו שכתב המגן אבתהם בסימן חגג: (עד) חכמת אדם, וענין בבית מאיר: (ב) ששט, ודללקמן בסעיף כב; (ג) מוכח מקסיעי כד, ובלבד שלא יערים: (א) בין ונמכ"ן וס"ג ועוד כרבה פוסקים, וכן העתיקו האחרונים: (ד) קמ"ד אבתהם וסמ"ד משה והגר"ז: (ה) פרי מגדים: (ו) וכן נראה מאלה דבה בשם לבוש. אמנם נמצא גם דעת דאשונים המקלץ בזה, הנה נכתבו אפרים והמאור שפסקו כרב חסדא לגמרי ומלאכה שבת נעשין ביום-טוב מדאורוקטא, ולדידהו אין חלוק בין מבעוד יום בין פטור לחשקה, וכן סופרים, אף דפסק כרבה דתעושה מלאכה מיום-טוב לחל אינו לוקה משום הואיל', מפל פסוק לענין שבת פסם כפדעת רב חסדא המדאורוקטא מלאכה שבת נעשין ביום-טוב, ורק מדברי סופרים (אסור) כדי שלא יקלו גם מיום-טוב לחל ונמשע דסבירא לה דאף מיום-טוב לחל אף דאשונים מקלם מיום אסורא דאורוקטא אביא⁶¹, וכן משעם בלשוננו עוד בהלכה ט פסק א ובהלכה יג שם, ענין שם, ודבר האריך בזה בחמ"ד משה. וכן הבינו בדעתו התנהות והפ"ט, וכן הוא גם דעת הפת"י וספר פדעת הרמב"ם, וכן הוא פשוטית דבריו וכוו שכתב החמ"ד משה, וחולק על המגן אבתהם שהסיע דברי הרמב"ם לדעת אחרת, וכן פסקו ביהמאיר האריך ומסיק דהרמב"ם קאי בשיטת רב חסדא, דצרכי שבת נעשין ביום-טוב מדאורוקטא, דלא פמהרש"ל המגן אבתהם, וטעמו, משום דפשוטית דברי רב אשי מורין כן, דקאמר כדי שיאקרו מיום-טוב לשבת אסור קל' חמ"ד לחל, אלקא דמדאורוקטא שרי לשבת וכדעת רב חסדא ולא משום הואיל'. וקעין זה איסא בירושלמי פ"ק יום-טוב וזה לשונו: איקא חמי (בוא דקאה), דבר-התנה הוא אסור וערובי תבשילין סתורין; אמר רבי אבהו: בדיו שנתא אופין וקבשילין מיום-

הלכות יום טוב סימן תקכו

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק נב]

וילכיו לאכל וצאמרך יקברוהו⁽⁶¹⁾ וכו', שאסור לאכל סעודה קבוע קדם שנקבר המת⁽⁶²⁾.

(51) אולם לענין קבורה בערב פסח, כתב השע"ח לעיל (סי' תנג ס"ק ט) שאין המנהג בזמנינו להפסיק באמצע הלילה קודם הקבורה.

(52) ולענין קבורת המת בערב פסח קודם האכילה, נקט לעיל (סי' תנג ס"ק ו) לשון 'שאינן נכון' לאכול קודם הקבורה [ולא כתב שאסור]. והוסיף, שאם הזמן דחוק, ואם יקברוהו בבוקר יתכן שלא ישאר זמן לאחר מכן לאכול חמץ, מוטב לאכול תחילה ולבער את החמץ, ורק לאחר מכן לקבור את המת. וביאר בשע"ח שם (ס"ק ט).

שבאופן זה אין בזיון למת במה שאוכלים לפני קבורתו, כיון שעל ידי כך לא ימחרו בקבורה כדי שיספיקו לאכול, אלא יתאפשר להם להתעסק בקבורתו במתינות, ויש להקל בזה בצירוף לכך שאם לא יעשו כן יש חשש שיכשלו ויאכלו חמץ לאחר זמן איסורו.

ואם יש חברא קדישא המתעסקים עם המת, כתב במשנ"ב (שם) ובשע"ח שם (ס"ק ח) בשם המור וקציעה, שדין זה שאין לאכול קודם הקבורה לא נאמר אלא עליהם.

ובאופן שלא יקברוהו עד למחרת, כתב המור וקציעה (סעיף זה) שמוותר לאכול ביום המיתה, וכן כתב האשל אברהם (בוטשאטש).

ואם התחיל לאכול בשעה שהיה החולה חי עדיין, כתב האשל אברהם (בוטשאטש) שאין צריך להפסיק מאכילתו בשעה שנפטר, וגם אם כבר היה גוסס בשעה שהתחיל לאכול, מפני שאין ידוע מתי ימות.

ואם יש חברא קדישא המתעסקים עם המת, כתב במשנ"ב (שם) ובשע"ח שם (ס"ק ח) בשם המור וקציעה, שדין זה שאין לאכול קודם הקבורה לא נאמר אלא עליהם.

ובאופן שלא יקברוהו עד למחרת, כתב המור וקציעה (סעיף זה) שמוותר לאכול ביום המיתה, וכן כתב האשל אברהם (בוטשאטש).

ואם התחיל לאכול בשעה שהיה החולה חי עדיין, כתב האשל אברהם (בוטשאטש) שאין צריך להפסיק מאכילתו בשעה שנפטר, וגם אם כבר היה גוסס בשעה שהתחיל לאכול, מפני שאין ידוע מתי ימות.

[ביה"ד ד"ה ואסור]

וענין לעיל סימן שי"א⁽⁶³⁾ ובהקמת האדם כלל קע סעיף 641.

(63) ושם בשו"ע (ס"ב) מבואר, שמת שהסריח בבית ואין לבני הבית מקום אחר ללכת, מותר להוציאו על ידי הנחת ככר או תינוק על גביו, ולא הזכיר שמוותר לעשות כן גם בלא ככר משום שהמת נחשב כגוף של רעי.

(64) ראה לעיל (ס"ק מט) שהבאנו דבריו.

סימן תקכו

דיני ערוב תבשילין

[משנ"ב ס"ק א]

על-ידי ערוב שיערב מערב יום-טוב הראשון⁽¹⁾.

(1) לגבי בן ארץ ישראל השהיה בחוץ לארץ ואין דעתו להשתקע שם, וחל יום טוב שני בערב שבת, כתב לעיל (סי' תצו ס"ק יג) שאינו צריך להניח עירוב תבשילין, וביאר, שאף שחייב אדם לנהוג כחומרי המקום שחלף לשם, היינו דוקא בדבר שבפרהסיא [וטעם הדבר מפני המחלוקת, כמבואר לעיל (סי' תסח ס"ק יד)], אבל להניח עירוב תבשילין שהוא דבר שבצינעא, אינו חייב להחמיר כמותם [אולם, לגבי עשיית מלאכה בצינעא, התבאר לעיל (סי' תצו ס"ק ט) שחייב לנהוג כמורחם, ולעיל (סי' תסח שם) התבאר טעם הדבר].

[משנ"ב ס"ק ג]

אין נעשין ביום-טוב מ'אונ'תא⁽²⁾ וכו', ה'מירו על-ידי ערוב⁽³⁾ וכו', וכדלקמה בהג"ה⁽⁴⁾ וכו', בעור יום גדול⁽⁵⁾ וכו', ש'ליש בשול מ'פ'עוד יום⁽⁶⁾ וכו', תפלת ערבית פ'ליל-ש'פת⁽⁷⁾.

(2) התבאר בגמרא (פסחים מו, ב) שנחלקו אמוראים האם כשם שאסור מן התורה לעשות מלאכה ביום טוב לצורך יום חול, כך אסור לעשותה לצורך שבת, או שמן התורה הותר לעשותה לצורך שבת, ורבנן אסרו את הדבר משום שחששו שיבואו לעשותה גם לצורך יום חול.

(3) וכמבואר בשו"ע הרב (ס"א), שמה שאסרו חז"ל לעשות מלאכה לצורך יום חול, הוא משום שאפשר לטרוח ביום החול עצמו, אבל לעשות מלאכה לצורך שבת שבה אי אפשר לטרוח, אם כן זו שעת הדחק וראוי להתיר את הדבר [ומימי תיקנו חז"ל שאין לעשותה אלא אם כן הניח עירוב תבשילין, וטעמי התקנה התבאר בגמרא (ביצה טו, ב) וראה במשנ"ב להלן (ס"ק כד) ובשע"ח (ס"ק טו) בדעת השו"ע והרמ"א לגבי טעם התקנה].

ולגבי עשיית פעולה שאינה מלאכה מיום טוב לשבת בלא עירובי תבשילין, כתב לעיל (סי' שב ס"ק יז) לגבי קיפול הטלית מיום טוב לשבת [באופן שהיא חדשה ולבנה, שאין בדבר משום 'מתקן מנא'], שנחלקו הפוסקים בדבר, שהא"ר (ס"ק ח) הצריך לכך עירובי תבשילין, הרעק"א (שם על המנ"א ס"ק ו) התיר את הדבר בלא עירובי תבשילין, משום שסבר שמעשה הכנה [שאינו מלאכה] מיום טוב שקדושתו קלה לשבת שקדושתה חמורה, אינו אסור כלל [וכן לגבי הכנת ספר תורה מיום טוב לשבת בלא עירוב, ראה בשע"ח לקמן (סי' תרסו ס"ק ו, הובא להלן) שמשמעות דבריו שלא הכריע בדבר].

אולם לגבי הצעת המיטות מיום טוב לשבת, סתם בשע"ח לעיל (סי' שב ס"ק בג) בדעת הרעק"א, שאין צריך לכך עירובי תבשילין.

ולגבי מה שהתבאר במשנ"ב (הני"ל) לגבי קיפול הטלית, שלכל הדעות על ידי עירוב תבשילין מותר הדבר, יש לדון ממה שאסר הרמ"א לקמן (סי' תקכח ס"ב) להניח עירובי חצרות ועירובי תחומין ביום טוב שחל בערב שבת לצורך השבת שלמחרת גם כשהניח עירוב תבשילין, ובטעם הדבר כתב המשנ"ב שם (ס"ק ג) שאר התיקונים (הערת שו"ת שבט הלוי ח"ג סי' סח, והדעת תורה סי' תקכח ס"ב העיר כך על המהרש"ל).

וכן לענין גלילת הספר תורה ביום טוב להכינו לשבת שלאחריו, הביא השע"ח לקמן (סי' תרסו ס"ק ז) את דברי השערי תשובה שם (ס"ק א, בשם הא"ר שם ס"ק ה) שאסר את הדבר גם כשהניח עירוב תבשילין [כמבואר במחזיק ברכה שם אות ב, מובא בשערי תשובה שם], וכן כתב השו"ע הרב (סי' תקג ס"ג), ומשום שעירוב תבשילין אינו מתיר אלא לתקן את צרכי סעודת השבת, ולא את שאר ההכנות. אולם הוסיף השע"ח (שם) לציין לדברי רעק"א שם (על המנ"א שם ס"ק ג) שהתיר את הדבר, ושם ציין לדבריו שבסי' שב (הני"ל) שהדבר מותר אפילו בלא עירוב תבשילין.

אולם לענין הדחת כלים ביום טוב שחל בערב שבת לצורך השבת, התבאר בשו"ע הרב (שם) שעירוב תבשילין מועיל להתיר את הדבר [לכל הדעות], וכן כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' נא אות ב), וביאר שאף שאינו מכין בכך את הסעודה עצמה, מי"מ גם דבר זה נחשב בכלל צרכי הסעודה. וראה גם שו"ת אבני מלואים (סי' יו) שכתב שאכן המנהג להקל בדבר [אלא שמי"מ נאשר בצ"ע]. דעת הגר"ש אלישיב (קיצור הלכות יום טוב וחול המתעד מהדורה חדשה סי' סח, אשרי האי"ש ח"ג פ"ז אות יד) שהדחת כלים מותרת רק בשעת הדחק גדול. נראה מה שכתבנו להלן (ס"ק נה) בטעם המשך במילואים עמוד 69

